

Ca de Bestiar/ Ca de pastor mallorquin/ Perro de pastor mallorquin

Ca de bestiar je obyčejně působící uhlově černý pes

Horko mu nevadí

I mezi vzácnými plemeny, jimž se věnujeme v tomto seriálu, je ca de bestiar popelkou. Patří ke skutečným vzácnostem, dokonce na největších evropských nebo světových výstavách se s ním lze setkat jen ojediněle. Ačkoli naši turisté dnes na jeho rodnou Mallorku běžně jezdí, setkal se tam s ním málokdo. My jsme měli to štěstí na světové výstavě psů v Amsterdamu v roce 2002.

Při prvním setkání by ovšem s výjimkou znalců jen málokdo hádal, že má tu čest s něčím mimořádným. Ca de bestiar je obyčejný velký černý pes, který je nápadný tak nejvýše svou

nenápadností. Za pozornost však rozhodně stojí.

Ovčák i pastevec

Psy, kteří mívali co do činění s pasením dobytka, zpravidla rozdělujeme do dvou skupin:

na ovčáky, kteří pracovali přímo s dobytkem, a na pastevece, kteří jej hlídali. Ca de bestiar prý zvládal obojí.

Navazuje na prastarý univerzální typ pasteveckého a hlídačského psa, jenž byl na Baleár-

ských ostrovech chován již někdy v 16. století. Nápadně se podobá o trochu většímu portugalskému plemeni cao de castro laboreiro. Pravděpodobně to svědčí o jedné ze dvou následujících možností: buď se předchůdci plemene dostali po starých obchodních cestách z Evropy na Mallorku a další Baleárské ostrovy, nebo se naopak originální typ psa vyvinul izolovaně na ostrovech a potom se s námořníky dostal do Portugalska a Španělska.

Buď jak buď, mezi předky dnešního caa de bestiar patří jak domácí selštití psi z Mallorky, tak ovčáčtí a pastevečtí psi pocházející z Kastilie.

Na ostrovech bylo původně jejich úkolem střežit a usměrňovat obrovská stáda dobytka. S jejich postupným zánikem se ca de bestiar „rekvalifikoval“ na uznávaného hlídačského psa. Chován byl prakticky jen v černé barvě: jednak proto, že právě černých psů se lidé nejvíce bojí, a za druhé proto, že se v noci stával prakticky neviditelným. Údajně býval využíván i jako policejní pes.

S masivním rozvojem turistiky na ostrovech se však původní místní psi začali křížit se psy evropských turistů. Setkat se s čistým mallorským ovčáckým psem bylo stále vzácnější, podepsala se na něm i španělská občanská válka. Zatímco ještě ve třicátých letech bylo plemeno na Mallorce běžné, o dvě desítky let později se stalo vzácností a koncem šedesátých let, kdy se o ně začali vážně zajímat chovatelé, stálo na samém pokraji vyhynutí.

Záchrana v hodině dvanácté

Záchrana přišla skutečně v hodině dvanácté a vlastně do dneška není úplně jisté, že se povedla. První standard byl vydán až v roce 1975, teprve v roce 1980 se zástupce staronového plemene představil širšímu publiku, když se poprvé objevil ve výstavním kruhu. Počet odchovaných čistokrevných štěňat se stále pohybuje

spíše v desítkách než ve stovkách. Optimističtější zprávou je, že ve Španělsku je typ, který představuje plemeno ca de bestiar, prý hojně rozšířen v nečistokrevné podobě mezi farmáři. Říká se mu tam prostě „farmářský pes“ a dodnes je používán k původnímu pracovnímu účelu. Farmáři si ovšem s cíleným chovem hlavu nijak nelámou a štěňata odchovávají vlastně jen tehdy, když oni nebo jejich blízcí přijdou o psa a potřebují nového. Čistokrevnému chovu psů „s papíry“ se věnuje jen zlomek majitelů. Několik chovatelů prý působí také v Brazílii, kam byl rovněž vyvezen omezený počet zvířat. V Evropě mimo Španělsko je ca de bestiar chován především v Holandsku.

V kostce

PŮVOD: Španělsko

CELKOVÝ VZHLED: Velký nepříliš těžký hladkosrstý pes, velmi svalnaté, silné a kompaktní tělo, poměrně dlouhá hlava, malé tmavé oči, trojúhelníkové vysoko nasazené uši, silný svalnatý krk, dlouhý zužující se ocas

VELIKOST: Psi 66– 73 cm, feny 62 – 68 cm v kohoutku, hmotnost kolem 40 kg

SRST: Krátká (1,5 cm) - krátkosrstá varieta se nazývá pelo corto, nebo střední (do 7 cm)–pelo largo. Ta však už podle některých pramenů vyhynula.

ZBARVENÍ: Celočerné, povoleny jsou nejvýše malé bílé skvrnky na hrudi

CHARAKTERISTIKA: K cizím nedůvěřivý pes s výrazným teritoriálním instinktem, samostatný, inteligentní, vytrvalý a odolný

ZAJÍMAVOSTI: Varieta pelo largo s delší srstí už pravděpodobně neexistuje

ROZŠÍŘENÍ: Velmi vzácné plemeno, u nás se s největší pravděpodobností nevyskytuje

Hlídač, z něhož jde strach

Těžko říci, zda má ca de bestiar šanci zaujmout širší okruh zájemců i mimo oblast původu. Není nijak efektní. Jeho předností i handicapem zároveň jsou zcela přírodní, rustikální vzhled, robustnost a tvrdost. Je to skvělý hlídač s vrozeným teritoriálním chováním. Vyniká odvahou, a když usoudí, že to situace vyžaduje, jde z něj skutečně strach. Nemívá ve zvyku hrozit naplano a může být skutečně nebezpečný. Prý to je typický „pes jednoho pána“, fixovaný na jednoho člověka, spolehlivý k rodině, zato krajně nedůvěřivý vůči cizím. Právě takového psa, na kterého by se mohli plně spolehnout, potřebovali vesničané na odlehlých farmách. Na druhé straně uplatnění takového nekompromisního, nebezpečného hlídače a obránáře v podmínkách hustě zalidněné střední Evropy může být problematické. Štěňata navíc bývají nezvykle plachá a nedůvěřivá, a pokud mají žít v užším kontaktu s lidmi, potřebují mimořádně pečlivou socializaci. Ca de bestiar však ani tak nikdy nebude přítelem všech, protože by to bylo proti základním rysům jeho povahy. Hlavní devizou a zvláštností plemene má být jeho obdivuhodná schopnost snášet vedro. Na jeho rodné Mallorce je po většinu roku velké teplo a sucho, a tak bylo zapotřebí psa, jemuž by to nevadilo. Těžko říci, jak to jde dohromady s černým kožichem, který zákonitě musí přitahovat sluneční paprsky. Možná se od něj očekává práce hlavně po setmění.

Schopnost tvrdě pracovat i ve velkých vedrech přivedla plemeno i do Jižní Ameriky, kde prý úspěšně působí jako hlídač odlehlých haciend. Jeho služby ze stejných důvodů vyzkoušeli i farmáři na americkém Středozápadě, kde se prý osvědčil při potírání kojotů. Na druhé straně plemeni nevadí ani chlad a nevlídné počasí.

Lea Smrčková